

Norges Jeger- og Fiskerforbund – Akershus

Klima- og miljødepartementet

postmottak@kld.dep.no

Hagan: 01.10.2019

Forslag til endringer i naturmangfoldloven, rovviltforskriften og forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst – høringsinnspill.

Norges Jeger- og Fiskerforbund – Akershus viser til høringsbrev med forslag til endringer i rovviltforvaltningen.

Kommentar til rundskriv og forskrift

Innledningsvis ønsker vi å påpeke at ordlyden i rundskriv og forskrifter må defineres bedre. Det er vanskelig å vite hva vi takker ja eller nei til og mener at høringen er for lite konkret. Den omtaler ordlyden i lovendringen, men ikke intensjonen i sin helhet.

3.1. Naturmangfoldloven § 17 2. ledd – nødvergebestemmelsen

NJFF – Akershus støtter forslaget om endring av naturmangfoldslovens § 17 om nødverge

3.2. Naturmangfoldloven § 26 b – Etablering av uavhengig rovviltklagenemnd

Grunnlaget for å opprette en uavhengig nemd

Vi mener det vil være svært uheldig å overføre ansvaret for behandling av klagesaker i rovviltforvaltningen til en uavhengig klagenemnd, og går sterkt imot forslaget. Forslaget fremstår som et forsøk på å «avpolitiser» rovviltforvaltningen. Rovviltforvaltningen er et felt med sterke interessemotsetninger, og nettopp da er de demokratiske politiske prosessene helt nødvendige for å gjøre balanserte avveininger mellom de motstridende syn som gjør seg gjeldende. På grunn av de sterke motsetningene er det viktig at feltet er underlagt politisk styring og kontroll.

Den todelte målsettingen i rovviltpolitikken og overholdelse av bestandsmålene for de ulike rovdyrartene kan bare nås gjennom felling av rovvilt. Hvor mye rovvilt som kan felles er i stor grad styrt gjennom de klagesakene som nå foreslås lagt til en uavhengig nemnd. Tilsvarende vil bruken av rovviltforvaltningens tilskuddsordninger og praktiseringen av erstatningsordningene for tap av husdyr ha stor betydning for oppnåelsen av målet om et redusert konfliktnivå i rovviltforvaltningen. Forslaget innebærer at de viktigste virkemidlene på rovviltfeltet overlates til et utvalg på noen få enkeltpersoner. Klagesakene er helt sentrale fordi de legger føringer for hvordan praktiseringen av regelverket skal gjennomføres i alle underliggende instanser. Når Statsråden (og dermed

Regjeringen) ikke lenger skal være ansvarlig ovenfor Stortinget i disse sakene vil det bli høyst uklart hvem som har ansvaret for å følge opp Stortingets vedtatte målsettinger på området.

Forslaget om opprettelsen av en uavhengig klagenemd bryter med rovviltforliket av 2011 der det under henvisning til Rovviltmeldingen (St. meld. nr. 15 (2003-2004)) heter: «*Prinsippet om at klage på de vedtak som de regionale rovviltnemder fattet skulle avgjøres av et overordnet politisk organ, Miljøverndepartementet, var en viktig forutsetning for å realisere en mer konfliktdempende forvaltning av artene.*»

Forslaget er i hovedsak begrunnet ut ifra to hensyn, liten grad av tillit til instansene i rovviltforvaltningen og at klagesakene legger beslag på mye ressurser i forvaltningen, og da særlig i Klima- og miljødepartementet. Det pekes spesielt på at politisk ledelse i departementet vil få frigjort kapasitet ved opprettelse av en nemd.

Vi mener at disse hensynene ikke utgjør et legitimt grunnlag for å opprette en helt ny forvaltningsenhet for rovviltsaker. At bestemte typer saker legges til uavhengige klagenemder, skyldes som regel at det er særlige forhold ved sakene som gjør at de bør behandles uavhengig av det aktuelle forvaltningsorganet og unndras fra mulig politisk påvirkning. Ofte er dette saker der staten eller andre offentlige organer har egeninteresser i for av eierskap eller deltar i samme marked som private aktører. Dette er ikke tilfelle på rovviltfeltet.

Manglende ressurser til saksfeltet i departementet må kunne løses på vanlig måte ved omfordeling av budsjettmidler/ansatte og bedre organisering. Det fremgår ikke av høringsnotatet om departementet forventer en netto ressursbesparelse ved at disse oppgavene flyttes ut til et eget organ, men det vil neppe være tilfelle. Til sammenligning forventer Olje- og Energidepartementet at besparelsen i departementet vil være mindre enn kostnadene ved opprettelse og drift av den nye, uavhengige Energiklagenemda. Det må opprettes en egen organisasjon med et eget sekretariat, nemndsmedlemmene skal godtgjøres, det vil påløpe reisekostnader osv. Dersom hensikten er å frigjøre ressurser i Klima- og miljødepartementet isolert sett, vært det vært mer naturlig og langt mer hensiktsmessig å løse dette ved å overføre ansvarsområdet til et annet departement, f.eks. Landbruks- og matdepartementet.

Forslaget begrunnes også oppsiktsvekkende nok med manglende grad av tillit til forvaltningen. I høringsnotatet skriver departementet: «*Når klagesaker behandles i departementet, stiller ulike interessegrupper ofte spørsmål ved om grunnlaget for avgjørelsene er fullt ut faglige og i hvilken grad det er tatt politiske hensyn*». Departementet går imidlertid ikke nærmere inn på hva denne lave graden av tillit kan skyldes, eller om det finnes andre og bedre måter å tilnærme seg utfordringene knyttet til dette på. Vi mener at den lave graden av tillit blant annet skyldes departementets manglende vilje til å rette seg etter og innfri de føringer og målsettinger som Stortinget har lagt for rovviltfeltet. Så lenge årsakene til tillitsutfordringene ikke er kjent/beskrevet, er det ikke mulig å ta stilling til om å opprette en nemd er et godt virkemiddel. Risikoen er overhengende for at mangelen på tillit bare vil videreføres til det nye organet.

Dersom hensikten med å opprette en klagenemd er at avgjørelsene skal kunne være «*fullt ut faglige*» og det ikke skal tas «*politiske hensyn*» understreker det nettopp at det blir det høyst uklart hvem som har ansvaret for at de politiske målsettingene som Stortinget har vedtatt på rovviltområdet blir gjennomført. På den andre siden, dersom nemda skal være direkte ansvarlig for gjennomføringen av den politikken som er vedtatt ovenfor Stortinget er det i realiteten et «*mini-departement*» man oppretter. Stortinget står da uten særlig egnede reaksjonsformer dersom vedtatt politikk ikke følges opp av en slik nemd, bl.a. fordi det er departementet som utnevner medlemmene til nemda.

Samlet sett fremstår forslaget om opprettelse av en uavhengig klagenemd som svært svakt begrunnet, samtidig som konsekvensene for politikfeltet ved denne organiseringen er svært mangelfullt beskrevet. Det oppgis heller ikke referanser til tilsvarende klagenemder fra andre saksområder som kan illustrere behovet for en slik nemd.

De økonomiske og administrative konsekvensene av forslaget er svært overfladisk beskrevet. Det er ikke angitt hvordan sekretariatsfunksjonen for nemda tenkes organisert, selv om departementet sier at «Miljødirektoratet må bruke noe administrative ressurser på den praktiske driften av klagenemda». Det er ikke vurdert om sekretariatsfunksjonen bør legges til Klagenemdsekretariatet, som fungerer som felles sekretariatsfunksjon for en rekke andre uavhengige klagenemder, og som det ville være naturlig å koordinere sekretariatsfunksjonen med.

Klagenemdas arbeidsområde

Forslaget om etablering av en uavhengig rovviltklagenemd er forankret i Jeløya- og Granavolden-plattformene. I de politiske plattformene er forslaget begrenset til å gjelde kun klager på vedtak om kvoter for jakt og felling som er fattet av Rovviltnemdene og Miljødirektoratet. Forslaget fra departementet går imidlertid mye lenger enn dette. Departementet foreslår å legge en rekke andre typer klagesaker til den uavhengige nemda. Dette gjelder vedtak om skadefelling av enkelt dyr, vedtak om erstatning for tap av husdyr og tamrein, og vedtak etter rovviltforvaltningens tilskuddsordninger, bla FKT-midlene og tilskudd til driftsomlegging grunnet rovvilt.

Departementet begrunner dette med at det vil være kostnadseffektivt at nemda får en tilstrekkelig stor portefølje, at det kan ha en verdi å se de ulike sakstypene i sammenheng, og at det er en fordel at nemda har kompetanse på «hele saksfeltet». Det nevnes også spesielt at det er «et betydelig press på politisk ledelse» i forbindelse med skadefellingssakene i forkant og under beitesesongen for sau.

At man setter bort departementets oppgaver på så godt som hele politikkområdet til en uavhengig nemd bestående av noen få enkeltpersoner bryter etter vårt syn med grunnleggende demokratiske prinsipper. Departementet vurderer ikke hvordan det å sette bort «hele saksfeltet» til et uavhengig og upolitisk organ vil påvirke mulighetene til å oppfylle Stortingets målsettinger på rovviltfeltet, og hvordan det påvirker Stortingets mulighet til å føre kontroll med oppfølgingen av disse. Dersom det blir opprettet en uavhengig nemd, mener vi at saksfeltet må begrenses mest mulig, og ikke gå lenger enn det Granavolden-plattformen la opp til.

3.3. Rovviltforskriften §§ 4 og 5 – Antall forvaltningsregioner for rovvilt

Da forvaltningsregionene for rovvilt og de regionale rovviltnemdene ble besluttet opprettet gjennom Rovviltmeldingen (St. meld. Nr. 15 (2003-2004)) ble det lagt vekt på å legge opp til en forvaltning «som i størst mulig grad inkluderer berørte regioner og lokalsamfunn». I Rovviltforliket av 2011 (Representantforslag 163S (2010-2011)) ble det fastslått at det skulle legges vekt på regional forvaltning, og det ble fastsatt som et mål å styrke den regionale rovviltforvaltningen.

For å sikre lokal og regional involvering og forankring av rovviltnemdenes arbeid med å forvalte ulvebestanden, mener vi det er viktig at representanter som selv bor og lever i ulvesonen sikres plass i de regionale rovviltnemdene. Vi mener at det er en viktig forutsetning for å forstå de belastningene som næringsdrivende og lokalbefolkningen påføres, og dermed for å bidra til en best mulig forvaltning av ulvebestanden, som i hovedsak skal ha sin utbredelse innenfor ulvesonen.

For å ivareta dette mener vi at dagens regioninndeling i størst mulig grad bør opprettholdes for de regionene som berører ulvesonen, dvs. at dagens region 4 og 5 videreføres. På grunn av

sammenslåingen av Hedmark og Oppland til Innlandet kan det være nødvendig at dagens region 3 Oppland inngår i region 5. På samme måte vil det på grunn av opprettelsen av Viken fylkeskommune være naturlig at Buskerud inngår i det som er dagens region 4. Disse endringene vil medføre at store områder som ikke er del av ulvesonen inngår i de forvaltningsregionene som skal forvalte ulvebestanden i ulvesonen. Dette forsterker behovet for å sikre representasjon fra ulvesonen i de regionale rovviltnemdene i disse regionene.

Dersom dagens modell med fem medlemmer i rovviltnemdene videreføres, bør det presiseres i rovviltforskriftens §5 at minst tre av nemdas medlemmer i disse regionene skal være bosatt innenfor forvaltningsområdet for ulv. Dersom antallet medlemmer i rovviltnemdene økes til syv, bør fire av disse være bosatt innenfor forvaltningsområdet for ulv.

De to regionene som forvalter ulvebestanden i ulvesonen bør samarbeide om vedtak om kvoter osv. på samme måte som de gjør i dag.

I høringsnotatet foreslår Klima- og miljødepartementet at Innlandet, Viken og Oslo slås sammen til ett forvaltningsområde. Ett annet alternativ foreslås også Telemark og Agder innlemmet i denne regionen. Vi mener at denne organiseringen vil være svært uheldig med tanke på å sikre en best mulig lokal/regional forankring av ulveforvaltningen. Vi går derfor imot departementets forslag om å opprette en ny Region Østlandet.

Når det gjelder antall nemder mener vi at det ikke er akseptabelt med færre nemder enn antall fylker etter den nye regionsreformen. Etter rovdryrforliket er det meningen at rovdryrforvaltningen skal skje fylkesvis. Det er viktig med geografisk tilhørighet og alle berørte områder må være representert.

3.4. Rovviltforskriften §§ 4 a og 6 – Felles bestandsmål og arealdifferensiering for flere rovviltregioner

Når vi ser at dagens regjering velger å peke på regjeringsavtaler fremfor stortingsvedtak finner vi dette urovekkende. Jeløya avtalen binder pr i dag ikke kommende regjeringer eller storting på noen måte. Hvorfor skal dette da benyttes som grunnlag for fremtidig forvaltning.

Flytende regionale målsettinger er ikke akseptabelt da det ikke gjenspeiler en bærekraftig forvaltning lokalt.

Et eksempel i dag er Aurskog Høland kommune som i dag har 6 ulveflokker men ifølge forskning har plass til en. Dette er ikke bærekraftig over tid.

Når det gjelder gaupe må gaupa jaktes der den er og blir registrert.

I beiteprioritert område må det være lav terskel for uttak.

Vi skal også ha en bærekraftig utmarksnæring generelt med jakt inkludert også i andre områder.

Tidligere hadde vi områder som var prioritert for utmarksnæringen i gaupeforvaltningen.

Vi må akseptere noe gaupe men vi skal også ha et høstingspotensiale i viltstammene våre.

Dette gjelder spesielt storskogsområder med liten mulighet for annen utmarksbasert næring innenfor ulvesonen. Dette bør vektlegges i fremtidig planverk. En må også se predasjonstrykk samlet med tanke på belastning og byrdefordeling.

3.5. Rovviltforskriften § 6 – Landbruksdirektoratet gis rett til å avgi uttalelse til regionale forvaltningsplaner for rovvilt

Med bakgrunn i den todelte målsettingen for rovviltforvaltningen mener vi det er riktig at Landbruksdirektoratet gis samme rett til å avgi uttalelse til de regionale forvaltningsplanene for rovvilt som Miljødirektoratet, og støtter forslaget.